

RADY KE ZPÍVÁNÍ

Jana Hladíková

VYDROVÁ, J. *Rady ke zpívání*. Praha: Práh, 2009, 159 s., ISBN 978-80-7252-252-1.

Pedagog zpěvu musí umět ve svém profesním životě skloubit několik dovedností. Pokud chce předat žákům své pěvecké umění, měl by umět pozorovat při zpěvu správné fyziologické funkce, ty pak pojmenovat, u adepta zpěvu diagnostikovat jeho hlasový obor, zjistit jeho rezervy a vybrat správný postup pěveckého zdokonalování a podobně. Navíc musí odhadnout, jakým způsobem žákovi vysvětlit jeho pocity při zpěvu a přivést ho vybranými příklady ke zdravě fungujícímu hlasovému aparátu. To se samozřejmě neobejde bez teoretických znalostí odborné literatury. K tomu pak samozřejmě přistupují i jeho vlastní zkušenosti, které nabyl u svých pěveckých pedagogů; i z této části života ve své profesi čerpá. Stejně jako pedagog, měl by se i adept zpěvu vyznat ve fyziologických procesech, které při zpěvu nastávají, aby lépe pochopil vedení učitele a ve sporných momentech dokázal s ním diskutovat a přiblížit mu své pocity, které při zpěvu vnímá on sám. O tom všem se může čtenář poučit v nové publikaci MUDr. Jitky Vydrové *Rady ke zpívání* vydané loni v pražském nakladatelství Práh.

Autorka této odborné nepříliš rozsáhlé příručky je lékařka v oboru otorinolaryngologie, která se věnuje diagnostice a terapii poruch profesionálního hlasu. Je zakladatelkou a vedoucí lékařkou Hlasového a sluchového centra Praha, rovněž přednáší fyziologii hlasu na DAMU a na PdF UK v Praze a stejný předmět vyučuje na pěveckém oddělení Pražské konzervatoře. Ve svém životě a práci spojila tato autorka dva své veliké zájmy: medicínu a hudbu.

První část – Anatomie a fyziologie hlasového a sluchového ústrojí – má 12 kapitol, které čtenáři přiblíží stavbu hlasového aparátu, jeho vlastnosti a vývoj, ale i hlasové obory, tvoření hlasu, dechovou oporu, a vysvětlí nejen stavbu sluchového orgánu, ale i pojmy, které v rámci zpěvu se sluchem souvisí.

V čem je tato kniha pozoruhodná? Na rozdíl od dříve vydaných knih a skript, ze kterých studenti a pedagogové čerpali dosud, je zde vše popsá-

no a hlavně vysvětleno s neobyčejným citem pro člověka neznalého přesné anatomické terminologie. Pro každého, kdo potřebuje pochopit základní fyziologické funkce, které při zpěvu probíhají, se každý odstavec textu stává jasnou a logickou představou. Dříve bylo nutné, aby si čtenář vše přečetl vícekrát, porovnal text s obrázkovou předlohou a snažil se pochopit souvislosti. MUDr. Vydrová ale vysvětluje všechno naprosto srozumitelně, přehledně, bez zbytečně dlouhých souvětí a na konci jednotlivých kapitol v odstavci „Rada“ jednou větou upozorní na důležitou myšlenku či zásadu. Například sedmá kapitola Vyšetření hlasivek a hlasu obsahuje informace o nových medicínských postupech. Barevné fotografie hlasivek nám pomáhají představit si, jak důležitý a přitom křehký nástroj v krku máme. Díky zavedení nových speciálních přístrojů, které dokáží přiblížit činnost hlasivek a hlasového ústrojí, je možné posoudit a určit hlasové pole zpěváka s informacemi o jeho technice. Čtenář se dozví co jsou kymografická, spirometrická a mikrobiologická vyšetření, na jakém principu pracuje laryngoskop apod.

Druhá část – Onemocnění hlasového ústrojí – vysvětluje opět ve 12 kapitolách rozdíl mezi zánětlivými a nezánnětlivými nemocemi fonačně artikulačního ústrojí, funkční a psychogenní poruchy, popisuje léčení a upozorňuje na léky, které by měly v případě chorob pomoci. Velice aktuální se jeví zařazení kapitol o drogách a jejich dopadu na psychickou i fyzickou stránku člověka a také popis poruch a vad řeči, které kvůli uspěchané a přetechizované době postihují převážně dětskou populaci. Tím, že děti málo komunikují se svými rodiči, nejsou nuceny používat správně mluvidla, dobře neartikuluji a rodiče tyto vady mnohdy ignorují, rozvíjejí se už v útlém věku u nich fixace nedbalé výslovnosti. Tyto nedostatky mohou časem vyústit v poruchu, která ale může mít svůj původ i psychický nebo neurologický.

Dvacátá kapitola – Malé zastavení v psychiatrii – má sice pouhých 10 stran (odtud pravděpodobně pochází ono adjektivum v názvu), ale pro člověka, který je umělecky činný v jakémkoli oboru, je to kapitola nesmírně zajímavá a poučná. Poruchy osobnosti člověka, deprese, úzkostné stavy v minulosti provázely mnoho geniálních umělců, kteří vytvářeli nezapomenutelná díla výtvarná, hudební, literární, nebo byli jejich interprety (herci, instrumentalisté, pěvci). Posledně jmenované spojuje úzkostný stav – tréma. I o ní se dovídáme, že patří mezi složitější emoce a pokud je v mezích normy, je přirozeným stavem provázejícím každé veřejné vystoupení. *„Nastaví tělesné funkce do pohotovostního stavu, zvedne tlak i tep, zrychlí dechovou frekvenci, zostrí smysly, odstraní únavu.*

Kdyby tato situace nenastala, člověk by nebyl schopen se vybičovat ke kvalitnímu výkonu“ (píše autorka na s. 120).

Tato publikace, určená především hlasovým pedagogům a studentům, ale i všem, kdo se zajímají o pěvecké umění, by neměla chybět v knihovničce žádného pěvce a vážného zájemce o zpěv. Její autorka dokázala – dle našeho názoru – podat „suchou teorii“ z oblastí fyziologie, anatomie, akustiky i umění srozumitelně a čtivě a k tomu přidat ještě mnoho ze svých bohatých celoživotních zkušeností.

Kontaktní adresa
MgA. Jana Hladíková
Katedra hudební výchovy
Pedagogická fakulta UP
Žižkovo náměstí 5
771 40 Olomouc
e-mail: jana70@email.cz